

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z odwołania K. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N.
z udziałem zainteresowanego J.C.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 14 października 2021 r.,
skargi kasacyjnej K. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w K. od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 18 marca 2020 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od K. z o.o. w K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń
Społecznych Oddziału w N. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł
tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w
postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

W wyroku z dnia 18 marca 2020 r., sygn. akt III AUa (...), Sąd Apelacyjny w (...) – w sprawie z odwołania K. z o.o. w K. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N., przy udziale zainteresowanego J.C., oddalił apelację odwołującą się Spółki – od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w N. z dnia 19 października 2017 r., sygn. akt IV U (...), w którym Sąd Okręgowy oddalił odwołanie K. z o.o. w K. od decyzji organu rentowego z dnia 25

lipca 2016 r. stwierdzającej, że J.C. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 15 września 2015 r. jako pracownik u płatnika składek K. z o.o.

Powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego odwołująca się Spółka zaskarżyła skargą kasacyjną. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że skarga jest oczywiście uzasadniona. W ocenie skarżącej zaskarżony wyrok został wydany z naruszeniem przepisów prawa materialnego: art. 6 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 8 ust. 1 w związku z art. 13 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że J.C. nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 15 września 2015 r. jako pracownik płatnika składek K. sp. z o.o. oraz art. 22 § 1 k.p. przez jego niewłaściwe zastosowanie i błędną wykładnię wskutek przyjęcia, że pomiędzy płatnikiem K. sp. z o.o. a J.C. nie zachodzi relacja pozwalająca na przyjęcie, że J.C. pozostaje w stosunku pracy z płatnikiem. Zaskarżony wyrok został wydany również z naruszeniem przepisu postępowania: art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. mającym istotny wpływ na wynik sprawy przez dokonanie dowolnej oceny zebranych w sprawie dowodów dotyczących charakteru zatrudnienia J.C. w K. sp. z o.o.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o: 1) wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, 2) oddalenie skargi kasacyjnej - w przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, 3) zasądzenie od skarżącej na rzecz organu rentowego - ZUS Oddział w N. kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego, według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna odwołującej się Spółki nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,

zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony twierdzeniem, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżąca wykazała istnienie przesłanki przyjęcia skargi do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Wykazanie podnoszonej w skardze oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) – jako przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania – wymagałoby przedstawienia tego, w czym wyraża się „oczywista zasadność” skargi oraz argumentacji wykazującej, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531, z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035, z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205, z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08). Podczas, gdy dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania – z uwagi na jej oczywistą zasadność w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274, z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107, z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364, z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że

przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230, z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743, z dnia 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 października 2013 r., III SK 11/13, LEX nr 1380967).

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów; nie wykazuje, aby w sprawie występował stan „oczywistej zasadności” skargi kasacyjnej w rozumieniu przepisu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Skarżąca poza prostą negacją stanowiska zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) nie przedstawia argumentacji, którą wykazałaby walor oczywistej zasadności jej skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Konstrukcja uzasadnienia wniosku – w twierdzeniach o oczywistej zasadności rozpatrywanej skargi kasacyjnej – jest oparta na eksponowaniu niektórych elementów stanu faktycznego sprawy przy jednoczesnym pominięciu całego zespołu okoliczności faktycznych, które stanowiły punkt odniesienia do zastosowania przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa materialnego. Uzasadnienie wniosku bardzo pobieżnie odnosi się do zasadniczego ustalenia zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego w (...), że zainteresowany nie mógł skutecznie zawrzeć z odwołującą się Spółką umowy o pracę, ponieważ była to w istocie spółka jednoosobowa – udział w niej drugiego wspólnika był iluzoryczny. Dla ustalenia systemu ubezpieczeń społecznych, któremu powinien podlegać J.C. należy uwzględnić to, że jako dominujący (niemal jedyny) wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością - i jako prezes jej zarządu – faktycznie wykonywał czynności we własnym interesie i na swoje własne ryzyko produkcyjne, gospodarcze i socjalne. W celu ustalenia właściwego systemu ubezpieczeń społecznych, któremu powinien podlegać od 15 września 2015 r. (od dnia zawarcia

spornej umowy o pracę) należało traktować go jak jedynego wspólnika spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, pomimo że formalnie pozostawał on jedynie większościowym udziałowcem. Z perspektywy norm prawa ubezpieczeń społecznych tego rodzaju spółkę należało bowiem traktować jako spółkę jednoosobową. Taka kwalifikacja prawna ustalonego stanu faktycznego znajduje oparcie w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 sierpnia 2011 r. (I UK 8/11, OSNP 2012 nr 17-18, poz. 225), a także w uzasadnieniu wyroku tego Sądu z dnia 11 września 2013 r. (II UK 36/13). Według Sądu drugiej instancji nie tylko brak podporządkowania pracowniczego w rozumieniu art. 22 § 1 k.p. przemawia przeciwko przyjęciu pracowniczego stosunku zatrudnienia – sprzeciwia się temu także zasadnicza sprzeczność pomiędzy właścicielskim a pracowniczym statusem zainteresowanego. Posiadane 98% udziałów własnościowych dawało J.C. status wspólnika dominującego, a w konsekwencji to on samodzielnie decydował w sprawach istotnych dla Spółki K.. Nie miało przy tym znaczenia, że drugi wspólnik w osobie jego matki czynnie brał udział w prowadzeniu spraw spółki i zarządzaniu Spółką, skoro jej udział właścicielski (2% udziałów) powodował, że w sprawach zastrzeżonych dla zgromadzenia wspólników jej głos nie miał decydującego znaczenia. Przy takim stosunku udziałów w kapitale spółki (98/100) zainteresowany jako dominujący wspólnik stał się wspólnikiem nieomal jedynym. Występująca skala większości udziałów (przewagi głosów) oraz sposób jej wykorzystywania (98/100) w pełni uzasadniała traktowanie stosunku pracy w przedmiotowej (formalnie dwuosobowej) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością na równi ze stosunkami w spółce jednoosobowej.

W ocenie Sądu Najwyższego, zainteresowany jako dominujący wspólnik spółki z o.o. miał całkowitą kontrolę nad składem i decyzjami kierownictwa przedsiębiorstwa spółki i tym samym nie było stosunku podporządkowania pracowniczego między nim jako osobą zatrudnioną na stanowisku kierowcy a zarządem spółki. W sytuacji, gdy zainteresowany nie pozostawał w stosunku pracy, to nie mógł podlegać ubezpieczeniom społecznym pracowników – od 15 września 2015 r. Wbrew wywodom wniosku nie jest więc oczywiste, że J.C. podlegał pracowniczym ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia w K. Sp. z o.o. z siedzibą w K..

Uzasadnienie wniosku sprowadza się w istocie do powtórzenia argumentacji przedstawionej w uzasadnieniu zarzutów podstaw rozpatrywanej skargi kasacyjnej. Skarżąca nie przedstawiła odpowiedniego wyводу, w którym wykazałaby walor oczywistej zasadności jej skargi kasacyjnej w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. (pkt 1.). Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2. niniejszego postanowienia ma podstawę w art. 98 § 1 i § 3 k.p.c.

as